

955.

Na osnovu člana 28 Zakona o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena ("Službeni list CG", broj 73/19), Vlada Crne Gore, na sjednici od 24. juna 2021. godine, donijela je

UREDBA

O SUPSTANCAMA KOJE OŠTEĆUJU OZONSKI OMOTAČ I ALTERNATIVNIM SUPSTANCAMA

("Službeni list Crne Gore", br. 079/21 od 22.07.2021)

Predmet

Član 1

Ovom uredbom propisuje se način stavljanja u promet, proizvodnje, upotrebe, izvoz i uvoz supstanci koje oštećuju ozonski omotač i alternativnih supstanci, opreme i proizvoda koji ih sadrže ili su pomoću tih supstanci proizvedeni, način postupnog smanjivanja potrošnje tih supstanci, opreme i proizvoda, način određivanja godišnjih kvota za uvoz i njihovog isključivanja iz upotrebe, postupanje sa supstancama koje oštećuju ozonski omotač i alternativnim supstancama, postupanje sa opremom i proizvodima koji ih sadrže ili su pomoću tih supstanci proizvedeni, postupanje sa tim supstancama nakon prestanka upotrebe proizvoda koji ih sadrže, način njihovog prikupljanja, korišćenja, reciklaže, regeneracije, trajnog odlaganja i uništavanja, označavanje supstanci, opreme i proizvoda i izvještavanje o njihovoj potrošnji, upotrebi, uvozu, izvozu i stavljanju u promet.

Supstance koje oštećuju ozonski omotač

Član 2

Supstance koje oštećuju ozonski omotač su: hlorofluorougljenici, ostali potpuno halogenovani hloroflorougljenici, haloni, ugljen tetrahlorid, 1, 1, 1-trihloretan (metil-hloroform), metilbromid, hlorofluorougļjovodonici, bromofluorougļjovodonici i bromohlorometan bilo da su same i/ili u mješavini, iz prve prerade, rekuperovane, reciklirane ili regenerisane, uključujući i njihove izomere (u daljem tekstu: kontrolisane supstance).

Nove kontrolisane supstance su: dibromodifluorometan, 1-bromopropan, bromoetan, trifluorodometan i hlorometan, bilo da su same i/ili u mješavini, iz prve prerade, rekuperovane, reciklirane ili regenerisane, uključujući i njihove izomere (u daljem tekstu: nove supstance).

Supstance iz st. 1 i 2 ovog člana date su u Prilogu 1.

Alternativne supstance

Član 3

Alternativne supstance su fluorovani gasovi sa efektom staklene bašte koji doprinose globalnom zagrijavanju su: fluorougļjovodonici, perfluorougļjenici i sumporheksafluorid, bilo da su sami ili u mješavini, iz prve prerade, rekuperovani, reciklirani ili regenerisani, uključujući i njihove izomere.

Supstance iz stava 1 ovog člana date su u Prilogu 2.

Proizvodi i oprema

Član 4

Proizvodi i oprema koji sadrže kontrolisane supstance i/ili alternativne supstance ili zavise od tih supstanci su svi proizvodi i oprema čija upotreba ili pravilno funkcionisanje nije moguće bez tih supstanci, osim proizvoda i opreme namijenjene za proizvodnju, obradu, prikupljanje, reciklažu, regeneraciju ili uništavanje tih supstanci i cilindara koji se koriste za transport ili skladištenje ovih supstanci.

Proizvodi iz stava 1 ovog člana dati su u Prilogu 3.

Značenje izraza

Član 5

Izrazi upotrijebljeni u ovoj uredbi imaju sljedeća značenja:

- 1) Montrealski protokol je protokol o supstancama koje oštećuju ozonski omotač uz Bečku konvenciju o zaštiti ozonskog omotača, prema posljednjim amandmanima i usklađivanjima;
- 2) faktor oštećenja ozonskog omotača (ODP) je potencijalni efekat svake kontrolisane ili nove supstance na ozonski omotač;
- 3) potencijal globalnog zagrijavanja (GWP) je potencijal globalnog zagrijavanja gasova sa efektom staklene bašte u odnosu na odgovarajući potencijal ugljen dioksida, koji se izračunava kao potencijal globalnog zagrijavanja jednog kilograma gasa staklene bašte u razdoblju od 100 godina u odnosu na odgovarajući potencijal jednog kilograma ugljen-dioksida;
- 4) tona ekvivalenta CO₂ je količina gasova sa efektom staklene bašte izražena kao proizvod mase gasova sa efektom staklene bašte u metričkim tonama i njihovog potencijala globalnog zagrijavanja;
- 5) sirovina je bilo koja kontrolisana, nova ili alternativna supstanca koja je podvrgnuta hemijskoj transformaciji u procesu u kojem je njen izvorni sastav u potpunosti promijenjen a čije su emisije zanemarljive;
- 6) procesni agensi su kontrolisane supstance koje se koriste kao komponente u hemijskim procesima u skladu sa ovom uredbom;
- 7) proizvodnja je količina proizvedene kontrolisane, nove i/ili alternativne supstance ne računajući prikupljene, reciklirane i regenerisane supstance, umanjena za količinu supstance koja je uništena;
- 8) potrošnja je ukupna količina proizvedene i uvezene kontrolisane ili alternativne supstance, umanjena za količinu koja je izvezena.
- 9) upotreba je korišćenje kontrolisanih, novih i/ili alternativnih supstanci u proizvodnji, održavanju ili servisiranju proizvoda i opreme, uključujući njihovo ponovno punjenje, ili u drugim procesima;
- 10) stavljanje u promet je nabavka ili prvo stavljanje kontrolisanih i alternativnih supstanci i proizvoda i opreme koji sadrže te supstance ili su pomoću tih supstanci proizvedeni, na raspolaganje trećim licima, sa ili bez naknade, kao i njihova upotreba za sopstvene potrebe od strane proizvođača kontrolisanih i alternativnih supstanci i proizvoda i opreme koji sadrže te supstance;
- 11) cilindar je proizvod namijenjen prvenstveno za prevoz ili skladištenje kontrolisanih i/ili alternativnih supstanci;
- 12) cilindar za jednokratnu upotrebu je cilindar koji nije moguće ponovno napuniti ako nije prilagođen za tu namjenu, ili koji je stavljen na tržište, a nije predviđeno njegovo vraćanje radi ponovnog punjenja;
- 13) operater proizvoda ili opreme je vlasnik i/ili korisnik, odnosno pravno lice i/ ili preduzetnik koji upravlja ili ima stvarni nadzor nad tehničkim radom proizvoda i opreme koji sadrže kontrolisane i/ili alternativne supstance;
- 14) ovlašćeno pravno lice je pravno lice ili preduzetnik koje ima dozvolu za obavljanje djelatnosti ugradnje, održavanja i/ili popravke kao i isključivanja iz upotrebe proizvoda i opreme koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač ili alternativne supstance;
- 15) supstance iz prve prerade su novoprodukovane supstance koje ranije nijesu bile korišćene;
- 16) mješavina je smješa dvije ili više supstanci od kojih je najmanje jedna supstanca data u Prilogu 1 ili u Prilogu 2;
- 17) rekuperacija je prikupljanje i skladištenje kontrolisanih i alternativnih supstanci iz proizvoda i opreme, uključujući i cilindre u toku održavanja ili servisiranja, ili prije zbrinjavanja proizvoda ili opreme;
- 18) reciklaža je obnavljanje i ponovna upotreba prikupljenih kontrolisanih i/ili alternativnih supstanci nakon izvršenog osnovnog postupka prečišćavanja;
- 19) regeneracija je ponovna prerada prikupljenih kontrolisanih i/ili alternativnih supstanci radi postizanja karakteristika supstance iz prve prerade, uzimajući u obzir njenu namjenu;
- 20) uništavanje alternativnih supstanci je proces kojim se fluorisani gas trajno transformiše ili razlaže na stabilne supstance koje ne spadaju u gasove sa efektom staklene bašte;
- 21) isključivanje iz upotrebe je konačno isključivanje i stavljanje van pogona ili upotrebe proizvoda i opreme ili dijela opreme koji sadrži kontrolisane i/ili alternativne supstance;
- 22) ugradnja rashladnih i klima uređaja i sistema je povezivanje dva ili više djelova opreme i cjevovoda koji sadrže ili su dizajnirani da sadrže kontrolisane ili alternativne supstance, na lokaciji na kojoj će oprema raditi, uključujući spajanje cjevovoda radi uspostavljanja zatvorenog rashladnog kruga, bez obzira da li ugradnja podrazumijeva punjenje sistema;
- 23) ugradnja sistema za gašenje požara je povezivanje po prvi put jednog ili više cilindara koji sadrže ili su dizajnirani da sadrže kontrolisane ili alternativne supstance sa ostalim komponentama sistema na lokaciji na

- kojoj će oprema raditi, osim povezivanja komponenti koje ne utiču na zadržavanje protivpožarnog sredstva unutar cilindra prije njegovog ispuštanja radi gašenja požara;
- 24) održavanje odnosno servisiranje rashladnih i klima uređaja i sistema su sve aktivnosti koje podrazumijevaju prekid zatvorenog sistema koji sadrži ili je dizajniran da sadrži kontrolisane ili alternativne supstance, kao što su punjenje sistema, uklanjanje ili ponovno spajanje dva ili više dijelova opreme ili cijevi i popravka curenja proizvoda ili opreme, izuzev provjere curenja i rekuperacije supstanci;
 - 25) održavanje odnosno servisiranje sistema za gašenje požara su sve aktivnosti koje podrazumijevaju rad na cilindrima koji sadrže ili su dizajnirani da sadrže kontrolisane ili alternativne supstance ili na pratećim komponentama, osim komponenti koje ne utiču na zadržavanje protivpožarnog sredstva unutar cilindra prije njegovog ispuštanja radi gašenja požara;
 - 26) popravka je reparacija proizvoda ili opreme kod kojih je otkriveno curenje kontrolisanih ili alternativnih supstanci ili su oštećeni na drugi način, a koja podrazumijeva i popravku dijela proizvoda ili opreme koji sadrži ili je dizajniran da sadrži kontrolisane ili alternativne supstance;
 - 27) ispuštanje je namjerno ispuštanje kontrolisanih i/ili alternativnih supstanci u atmosferu;
 - 28) curenje je nekontrolisano ispuštanje kontrolisanih i/ili alternativnih supstanci iz proizvoda i opreme koji ih sadrže, uključujući i cilindre;
 - 29) sistem za otkrivanje curenja je kalibracioni mehanički, električni ili elektronski uređaj za otkrivanje curenja kontrolisanih i/ili alternativnih supstanci koji u slučaju otkrivanja curenja obavještava operatera;
 - 30) hermetički zatvorena oprema je oprema u koji su svi dijelovi koji sadrže kontrolisane ili alternativne supstance spojeni lemljenjem, zavarivanjem ili sličnim stalnim spajanjem, koja može sadržati ventile sa poklopcem ili servisne otvore sa poklopcem koji omogućuju odgovarajuće popravke ili zbrinjavanje, i čija je stopa curenja manja od 3 grama godišnje pod pritiskom od najmanje jedne četvrtine maksimalno dozvoljenog pritiska;
 - 31) toplotna pumpa je uređaj ili instalacija koje pri niskim temperaturama izvlači/ekstrahuje toplotu iz vazduha, vode ili zemljišta i tu toplotu isporučuje;
 - 32) nepokretna oprema i uređaji su oprema i uređaji koji tokom rada obično nijesu u pokretu, uključujući i pokretne sobne klima uređaje;
 - 33) pokretna oprema i uređaji su oprema i uređaji koji su tokom rada obično u pokretu;
 - 34) kamion hladnjača je motorno vozilo mase 3,5 tona i više koje je dizajnirano i izrađeno prvenstveno za prevoz robe i opremljeno sa rashladnom jedinicom;
 - 35) prikolica hladnjača je vozilo koje je dizajnirano i izrađeno tako da ga vuče kamion ili traktor, a služi prvenstveno za prevoz robe i opremljeno je rashladnom jedinicom;
 - 36) višeskupni (multikompresorski) centralizovani rashladni sistemi su sistemi sa dva ili više kompresora koji rade paralelno, a spojeni su na jedan ili više zajedničkih kondenzatora i više uređaja za hlađenje, kao što su rashladne vitrine, ormari i zamrzivači, ili sa hlađenim prostorijama za skladištenje;
 - 37) primarni krug rashladnog sredstva kaskadnih sistema je primarni krug u indirektnim sistemima srednje temperature u kojima je kombinacija dvaju ili više odvojenih rashladnih krugova povezana u seriju tako da primarni krug apsorbuje toplotu kondenzatora iz sekundarnog kruga za srednju temperaturu;
 - 38) jednostruki split klimatizacioni sistemi su sistemi za klimatizaciju prostorija koji se sastoje od jedne spoljašnje i jedne unutrašnje jedinice povezane cjevovodom rashladnog sredstva, koji zahtijevaju ugradnju na mjestu korišćenja;
 - 39) električni rasklopni uređaj je rasklopni uređaj i njegove kombinacije sa pratećom opremom za kontrolu, mjerenje, zaštitu i regulaciju, kao i sklopovi takvih uređaja i opreme sa pripadajućim vezama, priborom, kućištima i nosećim konstrukcijama, namijenjeni za upotrebu povezanu sa proizvodnjom, prenosom, distribucijom i pretvaranjem električne energije.

Smanjivanje potrošnje kontrolisanih supstanci

Član 6

Smanjivanje potrošnje kontrolisanih supstanci iz Priloga 1 (dio C grupa I), vrši se postupno u skladu sa Montrealskim protokolom i Planom eliminacije HCFC supstanci koje oštećuju ozonski omotač (u daljem tekstu: Plan eliminacije HCFC supstanci) prema sljedećoj dinamici:

- 1) godišnja potrošnja, u periodu od 1. avgusta 2021. godine do 31. decembra 2021. godine ne smije biti veća od 50% bazne potrošnje;

- 2) godišnja potrošnja u periodu od 1. januara 2022. godine do 31. decembra 2022. godine ne smije biti veća od 30% bazne potrošnje;
- 3) godišnja potrošnja u periodu od 1. januara 2023. godine do 31. decembra 2023. godine ne smije biti veća od 20% bazne potrošnje;
- 4) godišnja potrošnja u periodu od 1. januara 2024. godine do 31. decembra 2024. godine ne smije biti veća od 10% bazne potrošnje;
- 5) godišnja potrošnja u periodu od 1. januara 2025. godine do 31. decembra 2025. godine ne smije biti veća od 0% bazne potrošnje.

Bazna potrošnja kontrolisanih supstanci iz stava 1 ovog člana predstavlja prosječnu godišnju potrošnja u 2009. i 2010. godini prema Planu eliminacije HCFC supstanci.

Smanjivanje potrošnje alternativnih supstanci

Član 7

Smanjivanje potrošnje alternativnih supstanci iz Priloga 2 (fluorougljovodonici) vrši se postupno u skladu sa Montrealskim protokolom prema sljedećoj dinamici:

- 1) godišnja potrošnja u periodu od 1. januara 2024. godine do 31. decembra 2024. godine ne smije biti veća od bazne potrošnje;
- 2) godišnja potrošnja u periodu od 1. januara 2029. godine do 31. decembra 2029. godine ne smije biti veća od 90% bazne potrošnje;
- 3) godišnja potrošnja u periodu od 1. januara 2035. godine do 31. decembra 2035. godine ne smije biti veća od 70% bazne potrošnje;
- 4) godišnja potrošnja u periodu od 1. januara 2040. godine do 31. decembra 2040. godine ne smije biti veća od 50% bazne potrošnje;
- 5) godišnja potrošnja u periodu od 1. januara 2045. godine do 31. decembra 2045. godine ne smije biti veća od 20% bazne potrošnje.

Bazna potrošnja alternativnih supstanci iz stava 1 ovog člana predstavlja prosječnu godišnju potrošnju u 2020., 2021. i 2022. godini kojoj se dodaje 65% od bazne potrošnje supstanci iz člana 6 ove uredbe, izražena u tonama ekvivalenta CO₂.

Uvoz, izvoz i stavljanje u promet

Član 8

Kontrolisane supstance iz Priloga 1 (dio A grupe I i II, dio B grupe I, II i III, dio C grupe II i III i dio D grupa I) i nove supstance dio E ne smiju se uvoziti, izvoziti i stavljeti u promet.

Kontrolisane supstance iz Priloga 1 (dio C grupa I) mogu se uvoziti i stavljeti u promet za potrebe održavanja i/ili servisiranja postojećih rashladnih i klima uređaja.

Pravno lice ili preduzetnik koji uvozi kontrolisane i/ili alternativne supstance može prodavati te supstance samo pravnim licima ili preduzetnicima koji imaju dozvolu za obavljanje djelatnosti ugradnje, održavanja i/ili popravke kao i isključivanja iz upotrebe opreme i proizvoda koji sadrže kontrolisane i/ili alternativne supstance (u daljem tekstu: ovlašćeno lice).

Pravno lice, odnosno preduzetnik može da uvozi i/ili izvozi proizvode iz Priloga 3 koje sadrže alternativne supstance (prethodno napunjenu opremu) ako proizvode prilikom uvoza i/ili izvoza prati izjava da proizvod ne sadrži kontrolisane supstance.

Izjava iz stava 4 ovog člana sačinjava se na obrascu 1.

Proizvodi iz Priloga 3 koji sadrže supstance iz Priloga 1 (dio A grupe I i II, dio B grupe I, II i III i dio C grupe I, II i III) ili su pomoću tih supstanci proizvedeni, ne smiju se uvoziti, izvoziti i stavljeti u promet.

Izuzeci za posebne namjene

Član 9

Izuzetno od člana 8 ove uredbe dozvoljen je:

- uvoz, izvoz i upotreba kontrolisanih supstanci u svojstvu sirovine, koje se mogu uvoziti isključivo u cilindrima za tu namjenu, koje su označene da se mogu koristiti isključivo kao sirovine;

- uvoz, izvoz i upotreba kontrolisanih supstanci kao procesnih agenasa, za procese date u Prilogu 4 u cilindrima koji su označeni da se ove supstance mogu koristiti isključivo kao procesni agensi;
- uvoz, izvoz i upotreba kontrolisanih supstanci za laboratorijske i analitičke potrebe su date u Prilogu 5, pod uslovom da se one stavljaju u promet u cilindrima ili manjim staklenim ampulama, koje su označene da te supstance oštećuju ozonski omotač i da su namijenjene laboratorijskim i analitičkim potrebama;
- uvoz, izvoz i upotreba prikupljenih, recikliranih i regenerisanih kontrolisanih supstanci iz Priloga 1, dio A grupa II (haloni) za namjene date u Prilogu 6.

Izuzetno od člana 8 ove uredbe određene količine kontrolisanih supstanci i proizvoda koji sadrže kontrolisane supstance ili su pomoću tih supstanci proizvedeni u slučajevima: očuvanja zdravlja ljudi, odbrane i bezbjednosti države, sigurnosti saobraćaja, protivpožarne zaštite za namjene date u Prilogu 6, laboratorijskih i analitičkih potreba, ako te supstance ili proizvode nije moguće zamijeniti drugim tehničkim ili ekonomski prihvatljivim rješenjima za životnu sredinu, mogu se uvoziti ili izvoziti na osnovu dozvole organa uprave nadležnog za zaštitu životne sredine (u daljem tekstu: Agencija).

Izvještaj o uvozu/izvozu

Član 10

Pravno lice, odnosno preduzetnik koji vrši uvoz, izvoz i stavljanje u promet kontrolisanih i/ili alternativnih supstanci, dostavlja Agenciji carinsku deklaraciju za svaku izdatu dozvolu, najkasnije u roku od tri dana od dana izvršenog uvoza, odnosno izvoza tih supstanci.

Pravno lice, odnosno preduzetnik iz stava 1 ovog člana sačinjava izvještaj na osnovu evidencije o:

- 1) uvozu kontrolisanih i alternativnih supstanci; krajnjim korisnicima tih supstanci; uvezenim količinama za svaku supstancu posebno, količinama stavljenim u promet na domaće tržište po supstanci i njenoj krajnjoj namjeni (glavna kategorija primjene), postojećim zalihama i drugim podacima od značaja za utvrđivanje potrošnje supstanci;
- 2) izvozu kontrolisanih i alternativnih supstanci i to: o izvezenim količinama za svaku supstancu posebno, utvrđujući količine izvezene u svaku državu pojedinačno, količinama rekuperovanih kontrolisanih i alternativnih supstanci izvezenih radi regeneracije, kao i o postojećim zalihama tih supstanci.

Na osnovu evidencija iz stava 2 ovog člana, pravno lice, odnosno preduzetnik sačinjava izvještaj i dostavlja ga Agenciji najkasnije do 31. januara tekuće za prethodnu godinu.

Pravno lice, odnosno preduzetnik sačinjava izvještaj o uvozu i/ili izvozu proizvoda iz Priloga 3 (Grupa I) koje sadrže alternativne supstance (prethodno napunjena oprema) na osnovu evidencija o uvozu i izvozu proizvoda/opreme koji sadrže alternativne supstance, kategorijama proizvoda, količinama uvezenih/izvezenih proizvoda (broju jedinica uvezenih/izvezenih proizvoda), količinama supstanci sadržanih u proizvodu/opremi i količini odnosno broju proizvoda stavljenih na tržište i dostavlja ga Agenciji najkasnije do 31. januara tekuće za prethodnu godinu.

Izvještaj iz stava 3 ovog člana sačinjava se na obrascu 2, a izvještaj iz stava 4 ovog člana na obrascu 3.

Godišnje kvote za uvoz

Član 11

Određivanje godišnje kvote za uvoz kontrolisanih supstanci iz Priloga 1 (dio C grupa I) utvrđuje se na osnovu zahtjeva uvoznika koji se podnosi Agenciji najkasnije do 1. decembra tekuće za narednu godinu.

Određivanje godišnje kvote za uvoz alternativnih supstanci iz Priloga 2 (fluorougljovodonici), utvrđuje se u tonama ekvivalenta CO₂ a na osnovu zahtjeva uvoznika koji se podnosi Agenciji najkasnije do 1. decembra tekuće za narednu godinu nakon utvrđivanja bazne potrošnje iz člana 7 ove uredbe.

Godišnju kvotu za uvoz na osnovu zahtjeva iz st. 1 i 2 ovog člana utvrđuje Agencija na osnovu udjela u ukupnoj količini uvezenih supstanci u periodu bazne potrošnje.

Kvota u iznosu od 10% od ukupne godišnje kvote određuje se pravnim licima i preduzetnicima koji prvi put uvoze supstance iz st. 1 i 2 ovog člana.

Pravno lice i preduzetnik kome je dodijeljena kvota za uvoz, a koje odustane od uvoza prema utvrđenoj kvoti ili nije u mogućnosti da realizuje utvrđenu kvotu, ne može prenijeti kvotu drugom pravnom licu i/ili preduzetniku.

Postupanje sa proizvodima koji sadrže kontrolisane ili alternativne supstance

Član 12

Operater proizvoda i opreme (stacionarni rashladni i klima uređaji, sistemi za gašenje požara), koji sadrže 3 kg ili više kontrolisane ili 5 ili više tona ekvivalenta CO₂ alternativne supstance, dužan je da prijavi Agenciji te proizvode i opremu.

Prijava iz stava 1 ovog člana podnosi se na obrascu 4.

Agencija vodi evidenciju o prijavljenim proizvodima.

Operater iz stava 1 ovog člana dužan je da najkasnije u roku 15 dana prijavi Agenciji sve promjene nastale nakon prijave proizvoda ili opreme iz stava 1 ovog člana.

Operater proizvoda i opreme (stacionarni rashladni i klima uređaji, sistemi za gašenje požara) dužan je da vodi evidenciju o proizvodu i/ili opremi (u daljem tekstu: servisna kartica).

Servisna kartica sadrži podatke o početnoj količini i vrsti kontrolisanih i alternativnih supstanci, naknadno dodatim količinama tih supstanci, količinama koje su prikupljene tokom održavanja, popravke i konačnog isključivanja proizvoda i opreme, kontroli i uzrocima curenja, podatke o pravnom licu odnosno preduzetniku koje obavlja održavanje i popravku.

Servisna kartica vodi se na obrascima 5 i 6.

Sprečavanje curenja

Član 13

Operater proizvoda i opreme iz člana 12 stav 1 ove uredbe dužan je da obezbijedi redovnu kontrolu ispravnosti tih proizvoda i opreme, radi sprečavanja curenja kontrolisanih ili alternativnih supstanci i da preduzme sve neohodne tehničke mjere kako bi se spriječilo i otklonilo curenje tih supstanci.

Operater proizvoda iz člana 12 stav 1 ove uredbe dužan je da obezbijedi provjeru curenja za stacionarnu opremu i proizvode ili sisteme koji sadrže:

- 1) 3 kg i više kontrolisanih supstanci, odnosno 5 ili više tona ekvivalenta CO₂ ali manje od 50 tona ekvivalenta CO₂ alternativnih supstanci svakih 12 mjeseci, odnosno kad je ugrađen sistem za otkrivanje curenja, najmanje svakih 24 mjeseci, osim opreme sa hermetički zatvorenim sistemima, koja je kao takva obilježena i sadrži manje od 6 kg kontrolisanih odnosno manje od 10 tona ekvivalenta CO₂ alternativnih supstanci;
- 2) 30 kg i više kontrolisanih supstanci, odnosno 50 ili više tona ekvivalenta CO₂ ali manje od 500 tona ekvivalenta CO₂ alternativnih supstanci svakih 6 mjeseci, odnosno kad je ugrađen sistem za otkrivanje curenja, najmanje svakih 12 mjeseci;
- 3) 300 kg i više kontrolisanih supstanci, odnosno 500 ili više tona ekvivalenta CO₂ alternativnih supstanci svaka tri mjeseca, odnosno kad je ugrađen sistem za otkrivanje curenja, najmanje svakih 6 mjeseci;

Operater proizvoda iz stava 2 tačka 3 ovog člana dužan je da instalira uređaj ili sistem za otkrivanje curenja i obezbijedi redovnu kontrolu ispravnosti tog uređaja.

Ako se prilikom provjere opreme, proizvoda ili sistema iz stava 1 ovog člana utvrde curenja, operater proizvoda i opreme je dužan da izvrši popravku opreme ili sistema u što kraćem roku, a najkasnije u roku od 14 dana od dana utvrđivanja curenja, kao i ponovnu provjeru opreme ili sistema u roku od 30 dana od dana kada je izvršena popravka.

Provjera curenja proizvoda

Član 14

Provjeru curenja proizvoda i opreme iz člana 12 stav 1 ove uredbe, vrši ovlašćeno lice u skladu sa procedurama datim u Prilogu 7.

Podatke o izvršenoj provjeri iz stava 1 ovog člana ovlašćeno lice unosi u servisne kartice iz člana 12 stav 5 ove uredbe.

Postupanje sa kontrolisanim i alternativnim supstancama nakon prestanka upotrebe proizvoda koji ih sadrže

Član 15

Operater proizvoda i opreme iz Priloga 3 (grupe I i IV) mora da obezbijedi da se kontrolisane i alternativne supstance prikupljaju u cilindre za te namjene, prilikom održavanja, popravke ili isključivanja iz upotrebe tih proizvoda, radi njihove reciklaže, regeneracije ili uništenja.

Prikupljanje kontrolisanih i alternativnih supstanci iz stava 1 ovog člana vrši ovlašćeno lice.

Prilikom isključivanja iz upotrebe proizvoda i opreme iz Priloga 3 (grupe I i IV) prikupljanje kontrolisanih i alternativnih supstanci se obezbjeđuje na način propisan ovom uredbom, a zbrinjavanje takvih proizvoda i opreme se vrši u skladu sa zakonom kojim se uređuje upravljanje otpadom.

Operater električnih rasklopnih uređaja koji sadrže alternativne supstance dužan je obezbijediti da se te supstance prilikom održavanja, servisiranja ili isključivanja iz upotrebe ovih proizvoda i opreme prikupe i zbrinu u skladu sa zakonom kojim se uređuje upravljanje otpadom.

Prikupljanje supstanci

Član 16

Ovlašćeno lice dužno je da prikupljene kontrolisane i alternativne supstance privremeno čuva u cilindrima za prikupljanje supstanci, do ponovnog korišćenja, trajnog uklanjanja ili skladištenja tih supstanci.

Prikupljene kontrolisane i alternativne supstance koje se ne mogu reciklirati zbrinjavaju se u skladu sa zakonom kojim se uređuje upravljanje otpadom.

Evidencija o prikupljenim supstancama

Član 17

Ovlašćeno lice dužno je da vodi evidenciju o prikupljenim supstancama, postupanju sa tim supstancama i o količinama unesenih supstanci iz prve prerade ili recikliranih supstanci u proizvode.

Podaci iz stava 1 ovog člana dostavljaju se Agenciji do 31. januara tekuće za prethodnu godinu na obrascu 7.

Uništavanje kontrolisanih supstanci

Član 18

Uništavanje kontrolisanih supstanci i proizvoda koji sadrže te supstance vrši se na način dat u Prilogu 8.

Kontrolisane supstance i proizvodi koji sadrže te supstance, osim proizvoda iz Priloga 3 (grupe I, III i IV) se, ukoliko je izvodljivo i ekonomski isplativo, prikupljaju radi reciklaže ili regeneracije ili uništavaju bez prethodnog prikupljanja u skladu sa Prilogom 8.

Označavanje proizvoda koji sadrže kontrolisane i/ili alternativne supstance

Član 19

Proizvodi i cilindri koji sadrže kontrolisane i alternativne supstance i njihove smješe mogu se stavljati u promet samo ako su označeni u skladu sa ovom uredbom.

Označavanje proizvoda i cilindara koji sadrže alternativne supstance vrši se oznakom koja sadrži natpis: "sadrži fluorovani gas sa efektom staklene bašte", industrijsku oznaku i/ili hemijski naziv supstance, količinu alternativne supstance izraženu u kilogramima i CO₂ equivalentu, i GWP potencijal za te supstance.

Ako se alternativne supstance dodaju u proizvode van mjesta proizvodnje, a čiju ukupnu količinu proizvođač ne može utvrditi, oznaka mora da sadrži podatke o punjenju koje je izvršio proizvođač ili količinu za koju je proizvod dizajniran, mjesto za unos podataka o količini supstanci koja će biti dodata van mjesta proizvodnje i mjesto za unos podataka o ukupnoj količini supstanci.

Oznaka iz stava 2 ovog člana mora da bude lako uočljiva, čitljiva i trajna.

Ako se oznaka iz stava 3 ovog člana dodaje uz postojeću oznaku proizvoda, podaci se unose istom veličinom slova, a oznaka se stavlja na dio proizvoda ili opreme koji sadrži alternativne supstance ili na dio proizvoda ili opreme na kojem se vrši njihovo punjenje ili prikupljanje.

Rashladni i klima uređaji i oprema čija je izolacija izvedena pjenom, a ispuštanje je izvršeno alternativnim supstancama, mogu se stavljati u promet ako su označeni oznakom "ispunjavanje izvršeno fluorovanim gasovima sa efektom staklene bašte".

Hermetički zatvoreni sistemi označavaju se oznakom iz stava 2 ovog člana, s tim da sadrže i oznaku "hermetički zatvoreno".

Označavanje cilindara koji sadrže kontrolisane supstance vrši se u skladu sa zakonom kojim se uređuje označavanje hemikalija.

Kada se prilikom popravke i/ili održavanja proizvoda iz Priloga 3 (grupa I), upotrebljavaju reciklirane ili regenerisane kontrolisane supstance, popravljeni proizvod se obilježava oznakom koja sadrži podatke o nazivu i količini reciklirane ili regenerisane supstance u skladu sa zakonom kojim se uređuje označavanje hemikalija.

Cilindri koji sadrže regenerisane kontrolisane ili alternativne supstance prije stavljanja u promet moraju biti obilježeni oznakom koja sadrži podatke da je supstanca regenerisana, o inventarskom kodu supstance, nazivu i adresi postrojenja koje je izvršilo regeneraciju.

Prilozi i obrsaci

Član 20

Prilozi 1 do 8 čine sastavni dio ove uredbe.

Obrasci 1 do 7 čine sastavni dio ove uredbe.

Prestanak važenja

Član 21

Danom stupanja na snagu ove uredbe prestaje da važi Uredba o supstancama koje oštećuju ozonski omotač i alternativnim supstancama ("Službeni list CG", broj 5/11).

Stupanje na snagu

Član 22

Ova uredba stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 04-3083

Podgorica, 24. juna 2021. godine

Vlada Crne Gore

Predsjednik,

prof. dr Zdravko Krivokapić, s.r.

NAPOMENA IZDAVAČA:

Priloge koji su sastavni dio ovog propisa možete pogledati ovdje.